

2. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/2964
Toplantı Tarihi/Sayısı : 25.12.2025/69
Karar Numarası : 2025/889
Başvuran : ...
Başvuran Vekili/ Vasisi : Av. ...
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, yeterli bilgilendirme yapılmadan, aydınlatma ve açık rıza alınmaksızın HIV (Human Immunodeficiency Virus/İnsan Bağışıklık Yetmezliği Virüsü) ve hepatit testlerinin yapılması, özel nitelikli sağlık verilerinin izinsiz işlenmesi nedeniyle kişisel verilerin korunması hakkının ihlal edilmesi iddiasına ve yaşanan olayın ilgili yasal mevzuat çerçevesinde incelenmesi talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. ...hakkında Kurumumuza başvuru yapan Av. ... dilekçesinde; ...'nın 2/7/2025 tarihinde ... hastanesine cilt rahatsızlığı nedeniyle başvuru yaptığını, hastanın Uzm. Dr. ... tarafından muayene edildiğini, muayene esnasında hekimin “*değerlerin gayet iyi gözüküyor*” dediğini, kendisine yalnızca rutin birkaç test yapacağını belirttiğini, yapılacak testlere dair başvurudan bilgisi ve rızası alınmadan kan örneği alındığını, HIV testi, Hepatit B ve Hepatit C testlerinin yapıldığını, 5/7/2025 tarihinde adı geçen hekim ile hasta arasında genel durum üzerine bir görüşme gerçekleştirildiğini, bu görüşmede yapılan testler hakkında bilgi verilmediğini, 10/7/2025 tarihli ikinci görüşmede hekim tarafından HIV testinin yapıldığı, sonucun pozitif çıktığı ve doğrulamaya gönderildiğinin belirtildiğini, bu sonucun e-Nabız kayıtlarına işlendiğini öğrendiğini, HIV şüphesinin başvuranla paylaşılmaması, aydınlatma ve açık rıza alınmaksızın testin yapılması ve pozitiflik bilgisinin dahi hastanın rızası alınmadan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

doğrulamaya gönderilmesi hususlarının hak ihlali barındırdığını, özel nitelikli sağlık verilerinin kişinin haberi olmaksızın işlendiğini, bu durumun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Özel yaşam ve aile yaşamına saygı hakkı" başlıklı 8'inci maddesine, Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı" başlıklı 17'inci maddesine ve "Özel hayatın gizliliği ve korunması" başlıklı 20'inci maddesine, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na (KVKK) ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kanunu'na (TİHEK) aykırılık teşkil ettiğini iddia etmekte ve yaşanan olayın ilgili yasal mevzuat çerçevesinde incelenmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde "Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir." hükmü yer almaktadır.

4. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde "(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (...)" hükmü yer almaktadır.

5. Mezkûr Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinde "(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek araştırmak karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek (...)" hükmü yer almaktadır.

6. Yine mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinde "(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (8) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. (9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir." hükmü yer almaktadır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Yönetmelik'in "*Başvurunun konusu*" başlıklı 31'inci maddesinde "(1) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri, başvurunun konusunu oluşturur." hükmü yer almaktadır.

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinde "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir." hükmü yer almaktadır.

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön inceleme üzerine verilecek kararlar*" başlıklı 49'uncu maddesinde "(1) Başvurunun, 48 inci maddede yer alan şartlardan herhangi birini taşımaması hâlinde incelenemezlik kararı verilir." hükmü yer almaktadır.

10. Yine mezkûr Yönetmelik'in "*İncelenemezlik kararı*" başlıklı 66'ncı maddesinde "(1) Kurum ön inceleme aşamasında; Kurumun görev alanına girmeyen yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ve Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlere yönelik olan, Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve tarafları aynı olan, Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve tarafları aynı olan, yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olan, belli bir konuyu içermeyen, Kanuna göre başvuruda bulunması gereken bilgiler yer almayan, ayrımcılık yasağı ihlalinde zarar görmeyen başvurulara ilişkin incelenemezlik kararı verir." hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında yer almaktadır.

13. 6701 sayılı Kanun kapsamında TİHEK; cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

iddialarını incelemekle görevlidir. Ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiası anılan temellerden birine dayanmanın yanı sıra Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinde belirtilen nitelikleri taşımaktadır. Buna ek olarak Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'nci maddesi gereğince başvuru konusunun Kurumun görev alanı kapsamında olması gerekmektedir.

14. Bir kişinin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını sağlık durumu nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele sağlık durumu temelinde doğrudan ayrımcılık oluşturmaktadır. Görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda bir kişinin, sağlık durumuyla bağlantılı olarak hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılamayan dezavantajlı konuma sokulması ise sağlık durumu temelinde dolaylı ayrımcılık teşkil etmektedir (TİHEK, Ayrımcılık Temelleri Serisi No:10 Sağlık Durumu Temelinde Ayrımcılık, 2022, s. 5; TİHEK, B. No: 2024/917, K. No: 2025/193, 8/4/2025, para. 16).

15. Başvuru, yeterli bilgilendirme yapılmadan, aydınlatma ve açık rıza alınmaksızın HIV ve hepatit testlerinin yapılması, özel nitelikli sağlık verilerinin izinsiz işlenmesi nedeniyle kişisel verilerin korunması hakkının ihlal edilmesi iddiasına ve yaşanan olayın ilgili yasal mevzuat çerçevesinde incelenmesi talebine ilişkindir. Somut olayda başvuran vekili tarafından şikâyet konusu edilen olayın kişisel verilerin korunması ve hasta mahremiyeti kapsamında incelenebilecek bir konu olduğu değerlendirilmektedir.

16. 7/4/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun "*Tanımlar*" başlıklı 3'üncü maddesinde kişisel veri; "*Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi*" şeklinde ve yine aynı maddede kişisel verilerin işlenmesi, "*Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem*" şeklinde tanımlanmıştır. 6698 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde kişinin sağlık durumu özel nitelikli kişisel veriler arasında zikredilmiştir. Kişisel verilerin işlenmesi ve bilhassa özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi ise belli şartlara bağlanmıştır. Bu şartlara riayet edilmeksizin kişisel verilerin işlenmesi kişisel verilere ilişkin hakların ihlali niteliğinde olacak ve bu kapsamda hukuki ve idari başvuru yollarının izlenmesi gerekecektir (TİHEK, B. No: 2024/2809, K. No: 2025/418, 27/6/2025, para. 17).

17. 1/8/1998 tarihli ve 23420 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hasta Hakları Yönetmeliği'nin "*Mahremiyete Saygı Gösterilmesi*" başlıklı 21'inci maddesinde; "*Hastanın, mahremiyetine saygı gösterilmesi esastır. Hasta mahremiyetinin korunmasını açıkça talep de edebilir. Her türlü tıbbi müdahale, hastanın mahremiyetine saygı gösterilmek suretiyle icra edilir. Mahremiyete saygı gösterilmesi ve bunu istemek hakkı; (...)* b) Muayenenin, teşhisin, tedavinin ve hasta ile doğrudan teması gerektiren

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

diğer işlemlerin makul bir gizlilik ortamında gerçekleştirilmesini, (...) kapsar.” hükmü yer almaktadır. Bu düzenleme bağlamında başvuranın iddiasının, hasta mahremiyetine saygı gösterilmesi hakkının ihlali kapsamında incelenebilecek bir husus olduğu anlaşılmaktadır.

18. Bilindiği üzere, 6701 sayılı Kanun’un 5’inci maddesine göre ayrımcılığa uğradığını iddia eden kişinin, bu hizmetten yararlanmakta olması veya yararlanmak üzere başvurmuş olması ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak istemesi gerekmektedir. Hizmete ilişkin bir talebin varlığı, hizmet sunumunda ayrımcılığa uğrandığı iddiası açısından esaslı bir şart olarak aranmaktadır. Somut olayda; hastanın açık rızası ve onayı alınmaksızın uzman hekim tarafından birtakım testlerin tıbbi endikasyon olmaksızın uygulandığı, yine sonuçların hastaya bildirimde bulunulmaksızın e-Nabız sistemine yüklendiği, özel nitelikli sağlık verilerinin hastanın mahremiyeti gözetilmeksizin izni ve rızası haricinde işlenmesinin söz konusu olduğu iddiası bulunmaktadır. Başvuranın yapılan HIV testine onay verip vermemesi hususunun Kurumumuzun görev alanına girmediği ve incelenmesi gerekmediği gibi (TİHEK, B. No: 2024/917, K. No: 2025/193, 8/4/2025, para. 21) 6701 sayılı Kanun’un getirdiği görev ve yetkiler çerçevesinde yapılan testin başvuranın sağlık hizmetine erişememesinin gerekçesini oluşturup oluşturmadığının incelenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla başvuran vekilinin dilekçesinde ileri sürdüğü iddialar incelendiğinde; başvuranın adı geçen muhatap hastane tarafından sunulan sağlık hizmetine erişimden HIV pozitif olmasından dolayı mahrum bırakılmadığı, başvuranın cilt problemi nedeniyle müracaat ettiği sağlık kuruluşunda adı geçen uzman hekim tarafından HIV pozitif olduğunun anlaşılması üzerine sağlık hizmetinden yararlanamaması ya da yararlanmak üzere yapmış olduğu müracaatın reddedilmesi gibi bir durumun vuku bulmadığı kanaatine varılmıştır.

19. Yukarıda açıklandığı üzere başvuru konusu olay kişisel verilerin ve hasta haklarının korunması kapsamında incelenebilecek bir husus olup dosyaya sunulan bilgi ve belgeler incelendiğinde adı geçen hastane tarafından başvuranın sağlık hizmetine erişiminin gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Bu kapsamda şikâyet konusu olayda hizmetin sunumuna ilişkin Kurumumuzun görev alanına giren bir husus bulunmadığı; başvuran vekili tarafından şikâyet konusu edilen olayın kişisel verilerin korunması hakkının ve hasta mahremiyetinin ihlal edildiği iddiasının 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde yer alan Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar olarak belirtilen ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında olmadığı değerlendirilmiştir.

20. Başvuru dilekçesi yukarıda açıklanan gerekçeler ve anılan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın iddia ve talebinin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 48’inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve Yönetmelik’in 66’ncı maddesi uyarınca hakkında incelenemezlik kararı verilmesi gereken başvurular arasında yer aldığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun İNCELENEMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

25/12/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Üye

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>